

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksessä todetaan, että toimeentulotuen korvauksajan lyhentäminen palvelisi hallituksen kehysriihen säästötavoitteiden toteutumista. Taloudelliset vaikutukset kohdentuisivat esityksen mukaan valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden talouteen.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen arvion mukaan esitys korvauksajan lyhentämisestä tulisi päinvastoin heikentämään hyvinvointialueen taloutta. Työllisyystilanne on heikentynyt ja työllisyyden kehitysnäkymät itäisessä Suomessa ovat heikot. TE24 uudistuksen toimeenpano ja työllisyysalueiden käynnistymisvaihe voi väliaikaisesti heikentää te-palveluiden ja kotoutumista tukevien palveluiden tuottamista joillakin alueilla. Uudet työvoimaviranomaiset ja hyvinvointialueet joutuvat rakentamaan yhteistyöprosessinsa ja -käytänteensä uudestaan monialaisissa työllisyyden tukitoimissa ja kotoutumista tukevissa palveluissa. On epärealistista odottaa, että korvausten piirissä olevien henkilöiden toimeentulotukiriippuvaisuutta pystyttäisiin vähentämään esityksessä kuvatulla tavalla. Hyvinvointialueella on käytössään vain hyvin rajallisia keinoja vaikuttaa kohderyhmän toimeentulotukiriippuvuuteen. Muistutamme siitä, että kohderyhmään kuuluu hyvin haavoittuvassa asemassa olevia pakolaisia. Heillä voi olla vakavia pitkäaikaissairauksia, vammaisuutta, luku- ja kirjoitustaidottomuutta ja muita vastaavanlaisia haasteita, joiden vuoksi he tarvitsevat apua ja tukea vuosien ajan ennen mahdollista työllistymistä. Esitetty muutos ei tunnista kohderyhmän heterogeenisuutta ja erilaisia mahdollisuuksia työllistyä. On täysin epärealistista odottaa että suurin osa kohderyhmään kuuluvista työllistyisi vuodessa eikä sen jälkeen enää tarvitsisi toimeentulotukea.

Arviomme mukaan kotouttamislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset eivät tule alueella pieneneään ja tuen kestot lyhenemään. Korvauksajan lyhentäminen pienentäisi hyvinvointialueen tuloja samalla kun ko. menot pikemminkin kasvavat ja näin ollen heikentäisi hyvinvointialueen jo valmiiksi kriittistä taloustilannetta.

Edellä mainituilla perusteilla Etelä-Karjalan hyvinvointialue ei puolla hallituksen esitystä ja esitykseen sisältyvää korvausajan lyhentämistä, koska sen arvioidaan heikentävän hyvinvointialueen taloutta. Esityksellä ei arviomme mukaan synny julkiseen talouteen säästöjä eikä se toteuta kehysriihen säästöveloitetta. Lisäksi uudistus voi vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden halukkuuteen ja mahdollisuuteen ottaa vastaan kiintiöpakolaisia ja tarjota kuntapaikkoja haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille.

Kirmanen Tiina
Etelä-Karjalan hyvinvointialue